

Viaplana, Joaquim i Maria Pilar Perea (ed.) (2003): Textos orals dialectals del català sincronitzats. Una selecció. Barcelona: Promociones y Publicaciones Universitarias (PPU). [Llibre i CD-ROM] ISBN: 8447708640

Ciudadella_For

Aquest document conté el text Ciudadella_For, la transcripció fonootogràfica d'un fragment de conversa lliure amb un informant de Ciudadella que forma part del Corpus Oral Dialectal (COD). El COD és un component del Corpus de Català Contemporani de la Universitat de Barcelona (CCCUB), un arxiu de corpus de llengua catalana oral contemporània que ha estat confegit pel grup de recerca Grup d'Estudi de la Variació (GEV) amb la finalitat de contribuir a l'estudi de la variació dialectal, social i funcional en la llengua catalana.

Aquest i altres materials del CCCUB són accessibles directament al Dipòsit Digital de la UB (<http://diposit.ub.edu>) o a través del web del CCUB (<http://www.ub.edu/ccub>).

Aquesta obra està subjecta a la llicència de:
Reconeixement-NoComercial-SenseObraDerivada

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/es/deed.ca>

- 1 Bono, de de fet, crec que ja ha passat.
2 E: Ja ha passat.
3 Ja ha passat. Vui dir, s'especulació amb es terreno va ser amb
4 s'idea de fer apartaments, que s'han construït, que es van construir,
5 en qüestió d'un parell d'anys i malament, que açò a la llarga
6 durà una, una repercussió negativa, i tot per fer un dobler
7 ràpid. S'ha fet, sí.
8 E: Sí, perquè també em comentaven això. Els pagesos, doncs, mira, deixen
9 les terres ràpidament...
10 Bueno,
11 E: Perquè...
12 Açò és un altre tema, jo crec que, avui per avui, es
13 pagès no deixa tan fàcilment sa terra, perquè es guanya molt,
14 es pot guanyar molt si ell és feiner.
15 E: Sí.
16 És raro aquell pagès que no pugui comprar una casa dins es poble.
17 Ha fet doblers amb es form-, és que un temps, e-, e-, es senyor
18 deia al, en es pagès a... açò et don i açò has de fer, i el d- es dia,
19 avui en dia es preus a... pràcticament else posa es pagès,
20 és a dir, jo vui açò, si vols que jo fagi feina al camp, i si nos
21 te'l fots. S'especulació, sí, ha estat, aquí a ses afores des
22 poble on s'és construït i, com que te comentava, idò és tot
23 en vista en es turisme, a fer un dobler ràpid, a..., i sa
24 pa- gran perjudicada des de luego ha estat s'indústria.
25 E: La indústria, sí.
26 O ha estat es calçat. Sa gent, en ves de reinvertir amb es negoci,
27 ha ha reinvertit amb apartaments.
28 E: Apartaments i també coses per als turistes, no? Com bars, o restaurants i coses
29 d'aquestes.
30 Bue-, no, jo, baix es meu cri-, baix es meu criteri no és
31 aixiques. Es qui ha muntat un bar ha estat aquell qui ha quedat sense
32 feina i ha tingut uns ahorros o un coratge i heu ha muntat.

- 33 S'empresari de sa sabata, des calçat, que és lo que, o de s'indústria
34 estan més amb apartaments, allò els hi prod-, els hi produeix uns
35 doblers nets cada temporada, saben que, as cap de cinc
36 o deu anys, ho tenen amortisat i després allò és benefici net.
37 E: I aquesta especulació és tan negativa? Em van comentar que, a on era, a
38 Fornells, que no edificaven més de dos, de dues plantes. I això ha passat a tot
39 arreu o...
40 Mhm...
41 A: No deixen edificar més de dues plantes...
42 Sí, pot ser sí que sigui aixiques.
43 E: Aquí, també? Però aquí..., ja, és que també els hi he comentat. Ahir m'ho va
44 comentar una amiga meua que justament vindrà al, a finals d'aquest mes, ella s'està
45 a Fornells i diu: "Ah, doncs, veus allà han tingut molta cura de no..."
46 De no pujar per amunt.
47 E: De no pujar, però, en canvi, ens comentava la Rosa, i diu: "Ai, doncs aquí
48 sí que en tenim, en veiem de més plantes." Ferreries mateix.
49 Bono...
50 A: És de fa estona.
51 E: Ara ja no.
52 Però açò ja és de fa estona, al, al dia, bono però al dia
53 es fan, es fan edificis grans qui ho són més de dues
54 plantes, aquí devora en tenim un qui qui jo, una planta l'entenc
55 per lo que noltros deim un pis, dos pisos, tres pisos, o no?
56 E: Sí, sí, sí.
57 Idò i si t'hi mires aquí, davant sa Ford, tal vegada són
58 cinc pisos, cinc plantes que hi ha. Açò dependeix molt de sa
59 zona, crec jo.
60 A: Però no és turístic açò que dius tu.
61 Ah, no, turi-, ap, perdona, jo mhm...
62 E: Clar, què és industrial, això?
63 A: Ella es refereix a...
64 E: No, jo em referia... Sí.

- 65 En plan turístic.
- 66 E: Sí.
- 67 No, en plan turístic solen fer domés dues
- 68 plantes, al menos per lo que jo, lo poc que jo conec.
- 69 E: Així al menys també és una mica, mill- és, bé, està bé, no, perquè podria
- 70 créixer descontroladament.
- 71 Ja, emperò és que tampoc interessa.
- 72 A: Creix en cantitat creix en cantitat, igualment, però no en calitat,
- 73 encara que no hi hagi plantes.
- 74 Però, és que seria negatiu i açò també s'ho miren.
- 75 Un... una persona que ve a fer un-, unes vacances aquí
- 76 no voldrà estar a un bloc de pisos, és evident.
- 77 E: Perquè no has vist altres llocs de la costa catalana, escolta'm, allò fa...
- 78 Emperò apartaments o hotels.
- 79 E: Apartaments o hotels.
- 80 Bo, es hotels sí que pugen per amunt.
- 81 A: Però es hotels un temps aquí s'hi feien.
- 82 I ara veig que també es fan, ara es fan, es hotels, es fan estil...,
- 83 diguem, amb, com apartaments, qui di-, qui són dues plantes, lo que, clar,
- 84 es mengen molt més terreny.
- 85 E: Clar, s'estenen.
- 86 S'estenen.
- 87 E: Creixen d'ample i no creixen d'alt.
- 88 Exacte.
- 89 E: I els pagesos em dius que poden viure, que viuen bé. Això està bé.
- 90 Jo, es quatre que he tractat diuen que els hi agradaria viure aquí, que
- 91 els hi agradaria treballar, fer feina en es poble per s'horari, però
- 92 en quant els hi comenten de..., de doblers, diuen és que jo allà
- 93 ben mirat m'ho combin ses feines i: i faig es formatge, i llavò hi
- 94 tenc un benefici i hei guanyen.
- 95 E: I no ho deixen.
- 96 Jo l'únic que veig és açò, que, avui per avui, es qui té

- 197 dobl-, un doblers, un duro és, és es pagès.
- 198 E: Llavors a Ciutadella, què? Hi ha in-, una mica les sabates, hi ha...
- 199 Sa bisu, bé i bisuteria, però sa bisuteria fa un
- 200 uns quants anys que va anar capficada per avall i també...
- 201 s'ara es mantén, emperò... de..., va davallar fins a un nivell,
- 202 i jo que jo sapi no ha pujat gaire
- 203 més amunt, no, vui dir no s'ha recuperat cent per cent, igual que
- 204 sa sabata. Sa sabata fa més parells com havia comentat
- 205 anteriorment és s'altra, emperò també menos personal.
- 206 E: Però hi han més màquines.
- 207 I hi ha unes màquines més modernes.
- 208 A: El personal s'ha perdut.
- 209 És que no era rentable.
- 210 E: Perdies molt de temps.
- 211 Clar, per fer una sabata necessitaves, per dir jo t-, dues, tres
- 212 hores i avui dues o tres hores en fas...
- 213 E: Cent.
- 214 Coranta, cinquanta, ses que siguin, no sé.
- 215 E: Mhm.
- 216 I es preus, que tampoc dingú podia pagar-ho.
- 217 E: Clar, perquè algunes diuen: "Així, cosits a mà i dallò", però...
- 218 No, no, no. Açò... aquí, açò és un cosit i anterior... d'un temps
- 219 açò es feia a mà, però al dia tenen una màquina i...
- 220 E: I amb un moment es fa.
- 221 A: E n'hi ha qui es fan cosits a mà, ses varques que du en Miquel
- 222 ho estan.
- 223 E: Estan fetes a mà?
- 224 Però, emperò açò, Cati, no es pot considerar
- 225 si, açò no entra di-, dins una indústria. Açò
- 226 és una persona que té un fi i es seu
- 227 a ca seua una cotxeria pes seu compte i ho fa.
- 228 E: I llavors, quan les ven, les deu vendre a un preu més elevat.

- 129 No, no. A un preu relativament... Vegades, sa gent d'aquí,
130 que estem amb sa sabata, deim: "Nyetes, és molt cara!". Però
131 vindrà un de fora i no l'hi trobarà tant.
132 E: Clar.
133 És clar, açò...
134 E: Sí, sí, sí, sí.
135 Lo que, mira, aquest ho fa i: si fa... en sa setmana fa, per dir un
136 exemple, cent parells sap que ha guanyat un, un dobler. Lleva lo que
137 li ha costat es material, i es salva.
138 E: Sí, sí, sí, sí.
139 Però bueno.
140 E: I tu això de la feina d'ormes, què?
141 No, a base de maquinària, pa, ma- sí, casi tot és
142 maquinària. Vui dir... No, no, no té... és a base de,
143 de torns, e... i... per fer de gros a petit o de petit a
144 gros, bono, amb es torns hei jugues, e... poses unes
145 numeracions, fas uns càlculs amb unes, amb unes cintes
146 mètriques, i...
147 E: I les màquines ho fan tot.
148 I ses màquines ho fan tot. Més ben dit, noltros deim
149 torns qui de fet són copiadores, perquè sa part laboriosa
150 en si està en fer es modelo. I açò ho fa es modelista.
151 Una volta tu tens es modelo, l'has de posar a una màquina,
152 gradues i a no ser perquè ho durs que és açò, lo que açò
153 és de p:, de fiet...
154 E: Quin material és, això?
155 Plàstic és. Un temps es feia amb llenya.
156 E: Això. "Fusta", anava a dir, "llenya".
157 Llenya.
158 E: Sí, sí, sí, és veritat.
159 S'emprava es faig, és lo que s'emprava, diguem.
160 E: I ara plàstic, per què?

- 161 Per m... aguanta molt més. Has de tenir en compte que açò
162 passa uns segons dins un forn qui trob que me van dir
163 que es p- estava a quatre-c, devers quatre-cents graus. I sa llenya
164 sempre fa moviment, i es plàstic aquest aguanta més.
165 E: I és més estable.
166 És açò.
167 A: També deu sortir més barato, a lo millor.
168 E: Potser sí.
169 No, més car.
170 E: Més car, que el plàstic?
171 Am... menos as principi heu era, més car... ara al dia no sé.
172 E: ...que a la llarga potser...
173 A: Dóna més rendiment.
174 No, no, no, no. El rendiment és es mateix, perquè un empresari te
175 dirà: "Necessit aquesta numeració". Tu li fas, ell amb aquella
176 numeració per ex- per dir un exemple, domés ha de fer
177 cent parells, després ja no li serveix, ja ho pot tirar.
178 E: Mhm. Ah, és clar. Ah, perquè ja no serveix per altres.
179 Hombre, si som...
180 E: Servir, servir...
181 A lo millor s'ho guarden una temporada per si han de fer...
182 han de repetir, però si nos no. Deprés nusa-, mos
183 ho duen a noltros, noltros ho... trossejam i heu reciclam.
184 Bono, ho enviam aquí fora, heu reciclen i mos
185 donen un- un uns altres pilons.
186 E: Clar. I torneu a...
187 I tornam començar una altra vegada.
188 E: La producció.